

Н.Ю. Михалюк, аспірант Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Науковий керівник: к.геог.н., доц. СХУ ім. Лесі Українки Федонюк С. В. (Україна, м.Луцьк)

Транскордонне співробітництво ЄС в рамках реалізації проектів STORK та STORK 2.0

Робота виконана на кафедрі міжнародної інформації СХУ ім. Лесі Українки

Mykhaliuk N.Y. EU cross-border cooperation within STORK and STORK 2.0 framework. The article explores the principles and concepts of STORK and STORK 2.0 projects, their impact and importance for today's EU activities. Reviewed the main program, pilot projects and peculiarity of their activities within the program. Ascertained the connection with other EU programs, analyzes its special features.

Keywords: cross-border cooperation, eGovernment, STORK, STORK 2.0, electronic systems interoperability, electronic identity card, eID.

Постановка наукової проблеми та її значення. Транскордонне співробітництво є одним із основоположних та пріоритетних напрямків діяльності та розвитку Європейського Союзу, який сформований із великої кількості країн, що відрізняються між собою як за мовними характеристиками, так і за національними, релігійними, політичними та іншими. Тому актуальним є розвиток міждержавної співпраці, яка дозволить нівелювати основні відмінні риси між населенням та досягти єдиного бачення у певних питаннях.

Метою статті є розгляд та аналіз рамкових програм STORK та STORK 2.0 в рамках транскордонної співпраці країн ЄС, визначення основних принципів та завдань програм.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Процеси електронного врядування та «онлайн» торгівлі знаходяться в стадії значного розвитку, проте використання транскордонних фінансових послуг досі знаходиться далеко позаду. Майбутнє електронних послуг залежить від двох взаємодоповнюючих характеристик: узгодження різноманітних режимів регулювання в Європі і підвищення визнання серед широкої громадськості. На теренах Європейського Союзу впроваджується надзвичайна кількість різних програм та проектів у напрямку транскордонної співпраці. Однією із них є рамкова програма STORK (Secure idenTity acRoss boRders linKed), метою якої є реалізація загальноєвропейської сумісної системи для визнання електронних ідентифікаційних карт та аутентифікації, що дозволить підприємствам, громадянам та державним службовцям використовувати свої національні електронні посвідчення особистості (eID – electronic identity card) [1] у будь-якій країні ЄС.

Програма STORK розробила типові правила та специфікації для сприяння взаємного визнання eID через національні кордони, тестувала у реальному житті безпеку та легкість у використанні алгоритмів для громадян та бізнес організацій, сприяла взаємодії з іншими європейськими ініціативами для максимізації користі послуг eID [2]. Сумісні рішення для електронних ідентифікаційних карт базуються на розподіленій структурі, яка прямує до повної інтеграції електронних послуг в Європейському Союзі, враховуючи існуючі в країнах-членах ЄС специфікації та інфраструктури. Запропоновані рішення в рамках програми є стійкими, прозорими, безпечними для використання, досяжними. В рамках реалізації проекту Е-урядування програма STORK створює ряд додаткових переваг від її реалізації [6]:

- легка та безпечна аутентифікація громадян для доступу до онлайн послуг Е-врядування через Європу використовуючи свою національну систему eID;

- безпечний доступ до адміністративної діяльності дозволить легше рухатися, проживати та працювати в різних країнах ЄС;

- громадяни отримують можливість використання транскордонних послуг за допомогою Інтернет без необхідності відвідування певної країни;

- посилення безпеки «онлайн» операцій у зв'язку із використанням послуг eID для ідентифікації користувачів;

- сумісна та безпечна аутентифікації eID підштовхне до зростання використання «онлайн» послуг;

- розробка спільних та загальних специфікацій, умов на найвищому рівні знизить вартість впровадження послуг eID;

- сумісна, єдина система ідентифікації є ключовою умовою для реалізації Директиви Європейських Послуг (EU Services Directive) та Цифрового Порядку Денного (Digital Agenda), яка допоможе країнам членам ЄС встановити спільний доступ до послуг електронного врядування [5].

Програма STORK випробувала транскордонні пілотні проекти у шести сферах [4]:

- 1) демонстрація можливості використання транскордонних електронних послуг у ряді країн (програма включає національні портали з Австрії, Естонії, Німеччини, Португалії та специфічні послуги для різноманітної діяльності у Бельгії);

- 2) безпечна можливість переписки, яка дозволяє молоді ділитися безпечним «чатом» між собою та своїми професорами (програма включає портали зв'язку в Австрії та Ісландії);

- 3) мобільність студентів, яка допомагає людям навчатися у різних країнах-членах ЄС та включає портали вищих навчальних закладів Австрії, Естонії, Іспанії, Італії, Португалії;

4) електронна доставка для розвитку транскордонних механізмів безпечної «онлайн» доставки документів в Австрії, Естонії та Словенії;

5) зміна адресу проживання для допомоги людям переїжджати через кордони країн-членів ЄС, для відмічання нової адреси у адміністрації нової країни та адміністрації рідної держави;

6) співпраця із Європейської комісією щодо послуг аутентифікації (European Commission Authentication Service);

Пілотні проекти проводилися на дуже гнучкій основі, із залучення різних країн у різні напрямки реалізації. Рамкова програма STORK проводилася у період із 2008-2011 рр. та включала в себе 18 країн. Після її завершення прийнято наступну програму STORK 2.0 на період 2012-2015 рр., яка охоплює 19 країн.

Програма STORK 2.0 базується на результатах попередньої програми, встановлюючи сумісність різних підходів на національному рівні та загальноєвропейському рівні, встановлюючи eID для окремих осіб, законодавчих суб'єктів. Проект є кроком вперед на шляху до створення суцільної операційної основи та інфраструктури для електронної ідентичності в Європейському Союзі. Програма використовує досвід від чотирьох транскордонних, міжсекторних пілотних проектів для демонстрації можливості користування та соціального впливу міжнародної співпраці. В рамках реалізації пілотних проектів є можливість вирішувати юридичні проблеми, такі як захист приватної інформації та даних, грошові зобов'язання та ряд інших.

Пілотні проекти, що сфокусовані на Е-навчанні (eLearning) та академічній кваліфікації, електронному банкінгу, публічних послугах для бізнесу, Е-здоров'ї (eHealth), в рамках реалізації програми STORK 2.0, демонструватимуть сумісність послуг в умовах реального життя та затверджуватимуть типові специфікації, стандарти та основоположні умови. Пілотні проекти полегшать

транскордонне цифрове життя та мобільність в Європейському Союзі, підвищуючи якість спільного цифрового ринку громадських та комерційних послуг в межах Європейської директиви послуг (Services Directive).

Програма тісно співпрацює з іншими європейськими проектами, які мають значний вплив на політику країн регіону вцілому та на пілотні програми окремо [3]. Зокрема, європейський цифровий порядок денний та План дій Єврядування (eGovernment Action Plan) зазначають важливість панєвропейської сумісності систем, наполягаються на розвитку та використанні загальноєвропейського інфраструктури із залученням eID для громадян та бізнес установ. ISA (Interoperability Solutions for European Public Administrations programme) – програма сумісних рішень для європейських громадських адміністрацій – підтримує співпрацю між адміністраціями із використанням систем та рішень пілотних проектів STORK 2.0 для подолання цифрових кордонів між країнами членами Європейського Союзу та уникнення дублювання роботи. Існують тісний зв'язок із такими програмами як eCODEX (юридичні аспекти використання eID для громадян), eSOS (інтеграція рішень аутентифікації для eID із інфраструктурою проекту Е-здоров'я), PEPPOL (співпраця у сфері електронного документообігу та електронних закупівель), SPOCS (аспекти впровадження відповідно до європейської директиви послуг).

Проект STORK 2.0 відповідає ряду принципів, які дозволяють ефективно та успішно впроваджувати послуги та програми [7]:

- гарантування гладкого впровадження операцій та програм проекту;

- ідентифікація та аналіз існуючої інфраструктури та наявних ресурсів для;

- впровадження підтримки програми в юридичній сфері та забезпечення довіри до пілотних проектів та електронних посвідчень особистості;

- запровадження спільних специфікацій та основоположних умов для забезпечення автономності та відповідальності кожної країни у розвитку власних цілей щодо використання eID;

- координація роботи пілотних проектів, таких як Е-навчання, Е-банкінг, публічні послуги для бізнесу та Е-здоров'я, для відповідності їх діяльності із завданням програми STORK 2.0;

- оцінка діяльності та реалізації проектів програми, фокусуючи увагу на користі від реалізації, допомозі в покращенні роботи, посиленні їх впливу;

- трансформування створених рішень та програм для перетворення їх у готовий продукт, придатний для користування населенням, бізнес структурами, державними органами влади;

- ефективне поширення отриманих рішень у зв'язку із діяльністю проекту, стимулювання користувачів на обмін знаннями, впровадження ефективної внутрішньої та зовнішньої комунікаційної стратегії.

Висновки і перспективи подальших досліджень.
Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що використання сучасних засобів електронної ідентифікації та аутентифікації є одними із пріоритетних напрямів діяльності основних органів ЄС. Їх реалізація відбувається в рамках програми STORK та STORK 2.0, які формулюють основні принципи роботи та запровадження електронних посвідчень особистості (eID), які дозволяють використовувати національні eID у багатьох країнах-членах ЄС з метою полегшення доступу населенню та бізнес установам до послуг громадських органів влади, пересування в межах країн Єврозони, спілкування громадян між собою, гарантування безпеки та конфіденційності особистої інформації та даних.

Доцільним є подальше дослідження даної проблеми у зв'язку з її актуальністю, ваєливістю та постійним розвитком, вдосконаленням та оновленням.

Джерела:

1. Deutsche Bank Research eIDs in Europe [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.dbresearch.com/PROD/DBR_INTERNET_EN-PROD/PROD000000000262236.pdf.

2. Di Maio A. Cross-Border Use Won't Make European eID Cards Any More Successful [Electronic resource]. – Mode of access: http://blogs.gartner.com/andrea_dimaio/2010/04/11/cross-border-use-wont-make-european-eid-cards-any-more-successful/.

3. Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:376:0036:0068:en:PDF>.

4. STORK 2.0 General Presentation - Dec.2012 [Electronic resource]. – Mode of access: https://www.eid-stork2.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=61&Itemid=100&lang=en.

5. Європейський порядок денний [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0245R%2801%29:EN:NOT>.

6. Інтернет-портал STORK [Electronic resource]. – Mode of access: https://www.eid-stork.eu/index.php?option=com_content&task=view&id=55&Itemid=76.

7. Інтернет-портал STORK 2.0 [Electronic resource]. – Mode of access: https://www.eid-stork2.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=15&Itemid=29&lang=en.

8. Портал Європейського інформаційного суспільства [Electronic resource]. – Mode of access: http://ec.europa.eu/information_society/apps/projects/factsheet/index.cfm?project_ref=297263.

9. Портал European Union [Electronic resource]. – Mode of access: <http://europa.eu/newsroom/calendar/event/363056/commission-adopts-proposed-regulation-on-eid-and-esignature>.